

Научни скуп, ПЉЕВЉА КАО КУЛТУРНО И
ПРИВРЕДНО СРЕДИШТЕ, Поводом стогодишњице
од оснивања Српске гимназије у Пљевљима,
Пљевља, 18. и 19. новембар 2001.

Окупљање научника-историчара из Црне Горе и Србије током новембра месеца у Пљевљима је већ постало традиционално. Осећајући потребу да се започне са детаљнијим истраживањима пљеваљског културног наслеђа, од праисторије, преко римског доба, а нарочито од средњег века па све до наших дана, Завичајни музеј је први научни скуп, насловљен *Пљевља у прошлости - научни проблеми и резултати новијих истраживања*, организовао новембра 1998. године. Други скуп, чија је тема била *Друштво и културни идентитет пљеваљског краја - од средњег вијека до новијег времена*, одржан је у новембру 2000. године. Укључујући се у прославу значајног јубилеја: сто година од оснивања српске гимназије у Пљевљима, Завичајни музеј Пљевља организовао је 18. и 19. новембра 2001. године трећи научни скуп из оквира овог шире замишљеног и научно добро утемељеног пројекта, који је био посвећен Пљевљима као културном и привредном средишту.

Организациони одбор скупа определио се за ту тему имајући у виду чињеницу да су Пљевља и пљеваљски крај били у центру српске средњовековне државе. Иако са померањем тог центра, Пљевља започињу да живе животом пограничне области, сва велика раскршћа и догађаји српске историје имали су мањег или већег одјека у Пљевљима и околним крајевима. Пљевља су вековима била раскрсница важних трговачких путева и културних струјања. Управо у том светлу мора се посматрати и значај Српске гимназије, основане у Пљевљима 1901. године, која је за овај крај, који је под османском влашћу био све до 1912. године, имала изузетно значајну не само образовну већ и просветитељску улогу.

Скуп је започео изузетно запаженим саопштењем проф. Анике Сковран, која је говорила о изворима инспирација иконографа старе Херцеговине у сусретању цивилизација истока и запада током 16-17. века, на примеру манастира Св. Тројице Пљеваљске.

И наредна два саопштења била су посвећена друштвеним и верским приликама у пљеваљском крају у првом веку османске власти на

овим просторима. Тако је др Марица Маловић Ђукић говорила о исламизацији у Дробњаку у другој половини 15. века, а мр Ема Миљковић Бојанић о верским односима и стању цркава и манастира након што је пљеваљски крај ушао у оквире Османског царства.

Салих Селимовић посветио је своје излагање неким карактеристикама школства и просвете код муслимана у западном делу Рашке области (Пљеваљски санџак), а Добрило Аранитовић је надахнуто говорио о пљеваљском дневнику Васа Стајића из 1905-1906. године. Проф. др Чедомир Лучић изнео је своје виђење Пљеваља као споне или разделнице епохе. Велико интересовање изазвало је саопштење мр Гордане Томовић о траговима старог рударења у топонимији пљеваљског краја.

Своје излагање др Славенко Терзић посветио је друштвеном развоју Пљеваља у време када су била у саставу Краљевине Србије, а др Радослав Распоповић повјерљивом извештају Лазара Томановића упућеном руском посланику Арсејеву о стању манастира у пљеваљском крају 1910. године. Милић Петровић изнео је интересантна запажања о привреди пљеваљског краја од 1918. до 1941. године, а др Момчило Митровић о средствима која су за пљеваљски крај издвајана из Фонда за обнову земље.

Током читавог рада овог скупа вођена је веома жива и плодна дискусија, која је показатељ колико се новог још може рећи не само о друштвеној већ и о прошлости пљеваљског краја уопште.

Овом приликом кратко је представљен садржај другог броја Гласника земаљског музеја Пљевља.

Скуп је завршен промоцијом књига проф. др Дарка Танасковића, *Ислам и ми* и Милоша Јефтића, *На исџоку зајида - разговори са Дарком Танасковићем*. Књиге су представили др Славенко Терзић, др Радослав Распоповић а говорио је и проф. др Дарко Танасковић.

Остаје само нада да ће Завичајни музеј наставити са реализацијом пројекта нових истраживања пљеваљског краја, те да ће неки нови сусрети отворити нова питања, теме и поља истраживања.

Др Марица МАЛОВИЋ-ЂУКИЋ